

осуществлению операций по страхованию жизни населения. Теоретический материал подкрепляется примерами из современной страховой практики.

Ключевые слова: страхование жизни; инвестиционный доход; классические (традиционные) страховые продукты, новые рисковые (инновационные) страховые продукты; страховой аннуитет; частное (индивидуальное) страхование.

Nataliia G. Samko Life Insurance in Swiss.

The author examines the current state of the life insurance market in Switzerland, the main trends of its development. Particular attention is paid to investigation of the products of life insurance market leaders, the analysis of the innovative approaches of Swiss insurers to life insurance operations. The theoretical material is supported by examples from the modern insurance practices.

Key words: life insurance, investment income, the classical (traditional) insurance products, new risk (innovative) insurance products, insurance annuities, private (individual) insurance.

Мамонов К. А., Боровик О. А.

Харківська національна академія міського господарства

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ЗАБОРГОВАНІСТЮ В ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОМУ СЕКТОРІ РЕГІОНУ

Обґрунтовано поняття “організаційно-економічний механізм управління”, запропоновані напрями удосконалення організаційно-економічного механізму управління заборгованістю на регіональному рівні, розроблено організаційно-економічний механізм управління заборгованістю в житлово-комунальному секторі регіону.

Ключові слова: організаційно-економічний механізм управління, заборгованість, житлово-комунальний комплекс.

В надзвичайних економічних умовах підприємства житлово-комунального сектору регіону потребують переосмислення підходів до організаційно-економічного механізму управління заборгованістю, його удосконалення на рівні регіонів для подолання кризових явищ і забезпечення розвитку на основі оптимізації розрахунків, зменшення заборгованості й формування траєкторій розвитку житлово-комунального комплексу.

Саме тому, в працях вчених О. Ю. Амосова, П. Т. Бубенко, М. Я. Дядюк, О. Кендюхова, М. Д. Корінько, В. М. Лужковського, Т. В. Момот, В. С. Пономаренко, Е. Н. Ястремської та ін. багато уваги приділено організаційно-економічним механізмам управління.

Мета – удосконалення напрямів організаційно-економічного механізму управління заборгованістю на підприємствах житлово-комунального комплексу. Завдання: обґрунтування поняття організаційно-економічного механізму управління; визначення напрямів та моделі удосконалення організаційно-економічного механізму управління заборгованістю;

Узагальнюючи науково-методологічні підходи [1-8] до визначення організаційно-економічного механізму управління, сформовано теоретичний базис цього поняття, виявлені особливості його функціонування й впровадження. Зокрема,

організаційно-економічний механізм управління капіталом бренду представляє собою систему принципів, методів, важелів та інших інструментів, який функціонує відповідно встановленим нормам і правилам в рамках існуючих соціально-економічних відносин, спрямованих на забезпечення ефективної взаємодії заінтересованих осіб (управлінці різного рівня, персонал, інвестори, партнери, органи державного управління, кредитні установи, соціалісти) на основі використання комбінованих систем інформаційного захисту, які, вирішуючи свої локальні цілі, забезпечують зростання капіталу бренду як одного з важливих факторів розвитку будівельних компаній.

На регіональному рівні організаційно-економічний механізм управління заборгованістю підприємств житлово-комунального комплексу визначається як система принципів, методів, інструментів та нормативно-правового забезпечення щодо формування й погашення заборгованості, що виникає в результаті взаємодії між центральними та регіональними органами влади, підприємствами, які постачають ресурси, населенням, фінансовими установами й громадськими організаціями і підприємствами житлово-комунального комплексу, управлінські дії яких спрямовані на забезпечення регіонального розвитку.

Представлений механізм трансформується залежно від змін зовнішнього й внутрішнього середовища.

Враховуючи сутнісні характеристики організаційно-економічного механізму управління, особливості функціонування підприємств житлово-комунального комплексу на регіональному рівні, запропоновано такі напрями удосконалення організаційно-економічного механізму управління заборгованістю:

– визначення суб'єктів, які взаємодіють в сфері житлово-комунального комплексу на регіональному рівні. Такими суб'єктами є: постачальники паливно-енергетичних ресурсів, підприємства житлово-комунального комплексу й споживачі (населення, державні та муніципальні установи, суб'єкти господарювання, інші споживачі), фінансові установи, соціальні організації, державні інституції. Підвищення ефективності взаємодії між суб'єктами створить підґрунтя для розвитку житлово-комунального комплексу регіону. Крім того, особливу увагу слід приділити удосконаленню механізму й інструментарію взаємодії між суб'єктами, обґрунтуванню принципів і функцій, що забезпечують цей процес;

– формування нормативно-правової бази інформаційно-аналітичного забезпечення процесу функціонування житлово-комунального комплексу регіону;

– побудова договірної бази для регламентації взаємодії між суб'єктами житлово-комунального комплексу регіону, з використанням існуючого досвіду застосування договорів;

– визначення інструментарію для роботи із заборгованістю, враховуючи особливості функціонування суб'єктів, які взаємодіють в житлово-комунальному комплексі регіону;

– формування політики управління заборгованістю в житлово-комунальному комплексі. В цьому контексті запропоновано наступні її види: агресивна, консервативна й помірна, які залежно від трансформаційних умов змінюються, що забезпечує постійний вплив на процес формування й погашення заборгованості в

житлово-комунального секторі економіки. Слід зазначити, що агресивна політика в сфері управління заборгованістю спрямована на створення як дебіторської, так і кредиторської заборгованості із забезпеченням всебічного контролю з боку комунальних підприємств за цим процесом. Натомість в сучасних умовах застосування такої політики призведе до зростання заборгованості й гальмування розвитку житлово-комунального комплексу регіону. Консервативна політика характеризується значним обмеженням щодо формування заборгованості при взаємодії із суб'єктами в житлово-комунальному комплексі регіону. Проте використання представленої політики неможливо на підприємствах житлово-комунального комплексу, оскільки виникнення й погашення заборгованості є ознакою їх функціонування на сучасному етапі економічних перетворень. Помірна політика передбачає можливість створення відповідного рівня заборгованості, забезпечення контролю за цим рівнем, використовуючи відповідні обмеження щодо активного формування заборгованості. Отже, в рамках цієї політики постійно визначається мінімальний рівень заборгованості й відповідно якого здійснюються управлінські дії щодо її формування й погашення;

– трансформація організаційної структури для підвищення мотивації й відповідальності споживачів на основі впровадження об'єднань співвласників багатоквартирних будинків;

– забезпечення впровадження результатів економетричного моделювання формування й погашення заборгованості споживачів за надані житлово-комунальні послуги, що забезпечує прийняття відповідних управлінських дій відносно найбільшої заборгованості комунальним підприємствам;

– впровадження моделі державно-приватного партнерства для лібералізації взаємовідносин між державними та муніципальними інституціями і приватними партнерами, що підвищить процес управління заборгованістю в житлово-комунальному секторі регіону;

– формування й впровадження інструментарію щодо погашення заборгованості, враховуючи особливості функціонування суб'єктів, що взаємодіють в житлово-комунальному комплексі регіону.

Отже, на основі визначених напрямів запропоновано організаційно-економічний механізм управління заборгованістю в житлово-комунальному секторі регіону (рис. 1).

Висновки. В представленому організаційно-економічному механізмі управління заборгованістю в житлово-комунальному секторі регіону передбачено використання моделі державно-приватного партнерства, що забезпечить залучення додаткових інвестиційних ресурсів, підвищення ефективності й результативності використання коштів, забезпечення їх цільового характеру, більш повної реалізації потенціальних можливостей суб'єктів, що взаємодіють в сфері житлово-комунального сектора регіону. Слід зазначити, що впровадження моделі державно-приватного партнерства здійснюється на основі відповідної нормативно-правової й договірної бази із визначення відповідних джерел для фінансування представлених змін (концесія, інвестиційні програми, RAB тарифи).

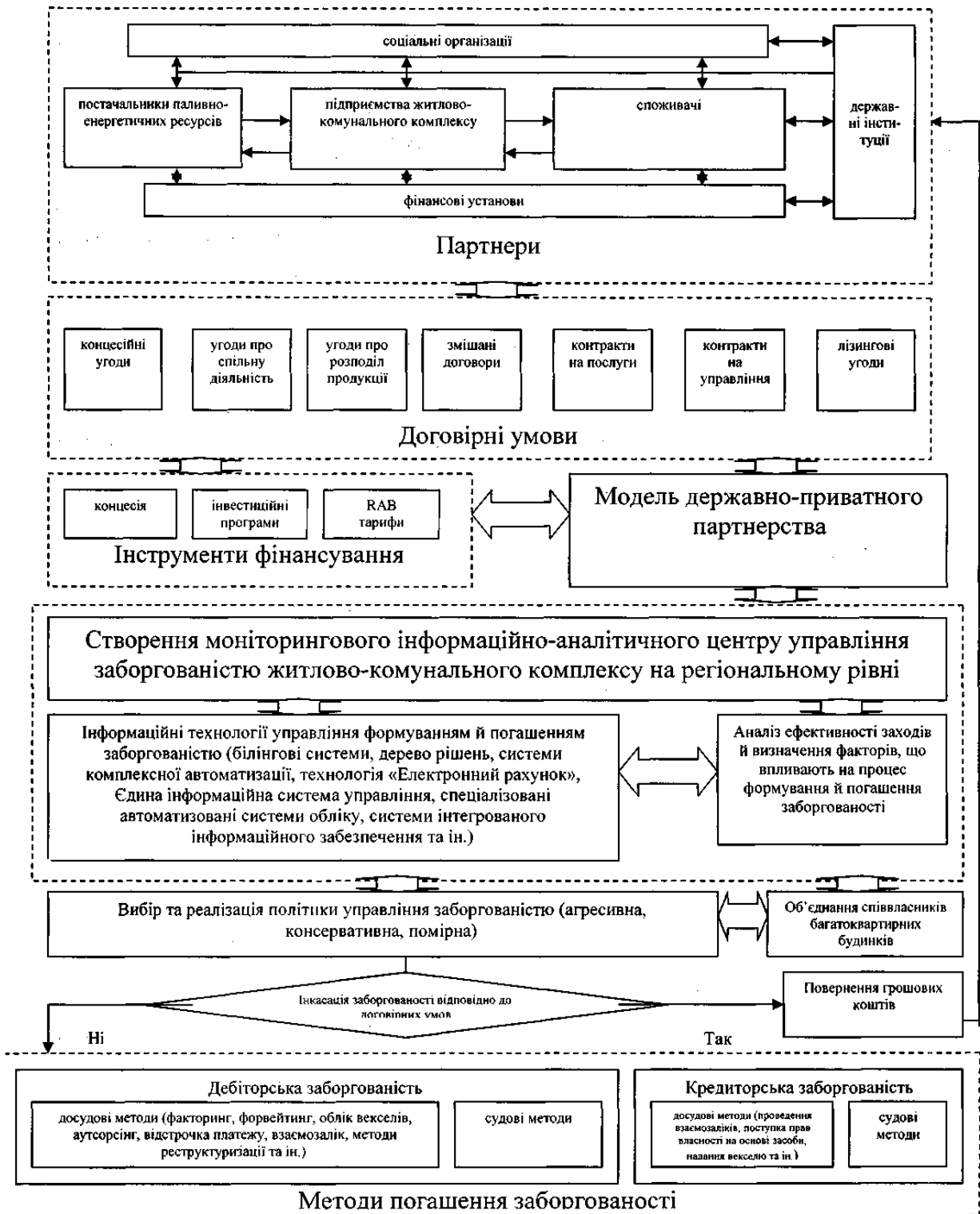

Рис. 1. Організаційно-економічний механізм управління заборгованістю в житлово-комунальному секторі регіону

В організаційно-економічному механізмі запропоновано удосконалити існуючу систему регулювання заборгованістю в житлово-комунальному комплексі регіону. Зокрема, в системі управління на основі існуючих можливостей запропоновано створити моніторинговий інформаційно-аналітичний центр управління заборгованістю

житлово-комунального комплексу на регіональному рівні, який здійснює аналіз стану, динаміки заборгованості, ефективності здійснених заходів, виявляє фактори, що впливають на формування й погашення заборгованості. Крім того, важливе значення при забезпеченні функціонування цього організаційного підрозділу мають інформаційні технології управління формуванням і погашенням заборгованості (білінгові системи, дерево рішень, системи комплексної автоматизації, технологія “Електронний рахунок”, Єдина інформаційна система управління, спеціалізовані автоматизовані системи обліку, системи інтегрованого інформаційного забезпечення та ін.).

В рамках організаційно-економічного механізму управління для забезпечення цільового характеру використання коштів і оптимізації рівня заборгованості запропоновано застосовувати об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, які спрямовані на розвиток партнерських відносин і підвищення відповідальності безпосередніх споживачів за результати наданих житлово-комунальних послуг.

Результуючим етапом в організаційно-економічному механізмі управління заборгованістю в житлово-комунальному секторі регіону є інкасація заборгованості відповідно до договірних умов. Якщо цей процес, в результаті здійснення попередніх дій, має позитивний результат (повернення грошових коштів), то, на основі зворотного зв'язку, процес управління заборгованістю на регіональному рівні здійснюється, починаючи із визначення напрямів та особливостей взаємодії між відповідними суб'єктами. У випадку виникнення дисбалансів та диспропорцій (зростання) в процесі інкасації заборгованості відповідно до договірних умов виникає необхідність застосування методів погашення заборгованості в розрізі дебіторської й кредиторської заборгованостей. Для погашення й рефінансування дебіторської заборгованості використовуються:

– досудові методи: факторинг, форвейтинг, облік векселів, аутсорсінг, відстрочка платежу, взаємозалік, методи реструктуризації та ін.;

– судові методи, які базуються на відповідних судових рішеннях щодо погашення дебіторської заборгованості із взаємодіючих осіб.

Для погашення кредиторської заборгованості також використовуються досудові (проведення взаємозаліків, поступка прав власності на основі засоби, надання векселю та ін.) й судові методи.

Отже, запропонований організаційно-економічний механізм управління заборгованістю дозволяє застосувати організаційні й економічні важелі й інструменти для забезпечення своєчасного управління заборгованістю й реагування на негативні явища для підвищення ефективності й результативності функціонування житлово-комунального комплексу регіону.

Використані джерела:

1. Амосов О. Ю. Перетворення механізмів державного регулювання економічного розвитку / О. Ю. Амосов // Державне управління та місцеве самоврядування: Збірник наукових праць : у 2 ч. / за заг. ред. Г. І. Мостового, Г. С. Одінцової. – Харків : ХарРІДУ УАДУ, 2001. – Вип. 2. – С. 10-16.

2. Бубенко П. Т. Інноваційні основи формування економічного механізму підприємств водопостачання / П. Т. Бубенко, Я. В. Леонов // Коммунальное хозяйство городов: Научно-технический сборник. – Вып. 26. Серия: Экономические науки. – К. : Техніка, 2008. – С. 3-7.
3. Дядюк М. Я. Організаційно-економічний механізм ефективного антикризового управління підприємством // М. А. Дядюк Електронний варіант. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Es/2008_1/08_1_2.htm.
4. Кендюхов О. Сутність і зміст організаційно-економічного механізму управління інтелектуальним капіталом підприємства // Економіка України / О. Кендюхов. – 2004. – № 2. – С. 33-41.
5. Корінько М. Д. Організаційно-економічний механізм диверсифікації діяльності суб'єктів господарювання / М. Д. Корінько // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 6. – 2008. – С. 134-142.
6. Момот Т. В. та ін. Вартісно-орієнтований організаційно-економічний механізм корпоративного управління холдинговими компаніями: стратегія отримання комбінаторних переваг : монографія // Т. В. Момот, М. В. Кадничанський, О. А. Лобанов, Н. В. Рудь. – Х. : Фактор, 2010. – 220 с.
7. Пономаренко В. С., Ястремская Е. Н., Лужковский В. М. Механизм управления предприятием: стратегический аспект / В. С. Пономаренко, Е. Н. Ястремская, В. М. Луцковский. – Харьков : Изд. ХГЭУ, 2002. – 252 с.
8. Wallach Dan. Economy of Mechanism // Dan Wallach. [Електронний ресурс]: Режим доступу. - <http://sip.cs.princeton.edu/pub/sosp97/node11.html>.

Мамонов К. А., Боровик А. А. Усовершенствование организационно-экономического механизма управления задолженностью в жилищно-коммунальном секторе региона.

Обосновано понятие “организационно-экономический механизм управления”, предложены направления усовершенствования организационно-экономического механизма управления задолженностью на региональном уровне, разработано организационно-экономический механизм управления задолженностью в жилищно-коммунальном секторе региона.

Ключевые слова: организация и экономический механизм управления, долг, жилищный комплекс.

Mamonov K. A., Borovik O. A. Improvement of the organizational-economic mechanism of management by debts in housing-and-municipal region sector.

The concept “the organizational-economic mechanism of management” is proved, directions of improvement of the organizational-economic mechanism of management by debts at regional level are offered, is developed the organizational-economic mechanism of management by debts in housing-and-municipal region sector.

Key words: organization and economic management mechanism, debt, housing complex.

Балюк Т. В., Кравцова І. В.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ПРОБЛЕМИ ТРАНСКОРДОННИХ ЗЛИТТІВ І ПОГЛИНАНЬ У СУЧАСНІЙ СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

У статті розглядається сутність поняття “злиття і поглинання” (ЗіП), досліджуються особливості здійснення угод про транскордонні ЗіП на сучасному етапі розвитку світової економіки. Визначаються їх цілі, мотиви, коротко- та довгострокові наслідки.

Ключові слова: цілі ЗіП, мотиви ЗіП, наслідки ЗіП, транскордонні ЗіП.

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується високими темпами